

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 3, 4, 4¹, 7¹, 10¹,
12, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24¹, 25, 25², 26, 28, 29, 29¹, 29², 29³, 29⁵, 29⁶, 29⁷, 29⁸, 30¹ IR 30²
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 25³, 29⁹ IR 29¹⁰ STRAIPSNIAIS IR 25¹
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO IR SUSIJUSIO
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP-21-632(2), 21-633(2); TAIS NR. 20-9367(4), 20-9368(4))**

2021-09-28 Nr. NV-2326

Vilnius

Įvertinę patikslintų projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad Vyriausybės nutarimo projektui pastabų neturime, taip pat neturime esminių pastabų Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4, 4¹, 7¹, 10¹, 12, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24¹, 25, 25², 26, 28, 29, 29¹, 29², 29³, 29⁵, 29⁶, 29⁷, 29⁸, 30¹ ir 30² straipsnių pakeitimo, kodekso papildymo 25³, 29⁹ ir 29¹⁰ straipsniais ir 25¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui (toliau – GTK projektas). Tuo pačiu norėtume atkreipti rengėjų dėmesį į šiuos GTK projekto aspektus:

1. GTK projekto 1 straipsnio 4 dalyje dėstant GTK 3 straipsnio 26 dalį reikėtų naudoti tas sąvokas, kurias siūloma nustatyti šio straipsnio 25¹ ir 26¹ dalyse, t.y. krovinio iškrovimas ir krovinio pakrovimas. Be to, šioje sąvokoje trūksta sistemiškumo, kai geležinkelių riedmenų atveju iškraunamas ar pakraunamas kroviny, o kitų transporto priemonių atveju – šių priemonių vienetai. Atsižvelgiant į tai, siūlome apsvastyti, ar aptariamą 26 dalį nebūtų tikslinga dėstyti taip: „26. **Krovos terminalas** – vieta su joje esančia įranga ar be jos, kuri skirta kroviniui (įskaitant įvairiarūšių transporto vienetų krovinį) pakrauti, iškrauti, perkrauti ir (ar) saugoti, kai bent viena transporto rūšis yra geležinkelių transportas.“

2. Siūlome tikslinti GTK projekto 1 straipsnio 6 dalyje dėstomą GTK 3 straipsnio 33¹ dalį, nes siūloma formuluotė praktiškai neturi teisinės prasmės ir tepasako, kad „paraiška [yra] prašymas“. Atsižvelgiant į tai, kad „paskutinės minutės paraiška“ apibrėžiama su tam tikru prašymo padavimo momentu, siūlome ir 6 dalį papildyti atitinkama aplinkybe.

3. Tikslintinas GTK projekto 1 straipsnio 7 dalyje dėstomos GTK 3 straipsnio 34² dalies lyginamasis variantas (nenurodant, kad išbraukiamas žodis „tarnybiniam“, nes tokio žodžio nėra, bei nenurodant, kad įrašomas žodis „tarnybinio“, nes toks žodis yra galiojančioje nuostatoje).

4. Siūlome įsivertinti, ar GTK projekto 1 straipsnio 8 dalyje dėstomos GTK 3 straipsnio 38¹ dalies nuostata „įsigyti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu tarptautiniais ir (ar) vietiniais maršrutais vežimo paslaugas“ pernelyg nesusiaurina suinteresuotųjų asmenų apibrėžimo lyginant su Direktyvos 2012/34/EB 45 straipsnio nuostata „įsigyti geležinkelių paslaugų“.

5. Laikantis visų GTK nuostatų sistemiškumo, GTK projekto 2 straipsnyje, kuriuo keičiamas GTK 4 straipsnio 1 punktas, reikėtų rašyti „su geležinkelių transportu susijusių pagrindinių, papildomų ir (ar) pagalbinių paslaugų“ arba nurodyti vieną ar dvi konkrečias paslaugas.

6. GTK projekto 3 straipsnį, kuriuo keičiamos GTK 4¹ straipsnio 3 ir 4 dalys, siūlome tikslinti, nes 3 dalyje yra nurodomi „*specialūs* <...> apskaitos reikalavimai“, 4 dalyje – „*specialieji* <...> apskaitos reikalavimai“, nekeičiamoje 5 dalyje – taip pat „*specialieji* <...> apskaitos reikalavimai“.

7. GTK projekto 5 straipsniu turėtų būti keičiamos ne atskiros GTK 10¹ straipsnio dalys, bet, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 83 punktu („Kai keičiamame teisės akte keičiama daugiau kaip pusė jo straipsnių ar punktų, visas teisės aktas dėstomas nauja redakcija. Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma ir keičiant skyrių, skirsnį, straipsnį, jo dalis ar punktus“), naujai išdėstytas visas GTK 10¹ straipsnis (be to, 2 dalimi turėtų būti keičiama GTK 10¹ straipsnio 3 dalis).

8. GTK projekto lyginamojo varianto 5 straipsnio 2 dalyje, kuriuo keičiamas GTK 10¹ straipsnio 2 dalies 1 punktas, neturi būti rašomas žodis „dėl“.

9. GTK projekto 5 straipsnio 8 dalį, kuria keičiamas GTK 10¹ straipsnio 7 dalies 18 punktas, siūlome formuluoti taip, kad draudikas būtų *atleidžiamas* ne apskritai *nuo išmokos mokėjimo*, jeigu „žala atsirado dėl rankinio ir (ar) registruoto bagažo sugadinimo ar praradimo, kai viršijamos Reglamente (EB) Nr. 1371/2007 nustatytos sumos“, bet tik nuo tos dalies (tokio dydžio), kai išmoka viršija Reglamente (EB) Nr. 1371/2007 nustatytą sumą (pagal Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 34 straipsnį „jis privalo sumokėti kompensaciją, kuri negali būti didesnė kaip 1 400 apskaitos vienetų vienam keleiviui“).

10. GTK projekto 8 straipsniu keičiamo GTK 17 straipsnio 1 dalyje iš esmės pateikiamos dvi sąvokos (Geležinkelio stotis ir Geležinkelio stotelė) ir jų apibrėžtys, todėl pagal savo pobūdį jos turėtų būti dėstomos kaip sąvokos GTK 3 straipsnyje, o GTK 17 straipsnyje turėtų likti vienintelė dalis (siūloma 2 dalis), atitinkamai patikslintas straipsnio pavadinimas.

11. GTK projekto 10 straipsniu keičiamo GTK 20 straipsnio 1 dalyje iš esmės pateikiama sąvoka (Pervaža) ir jos apibrėžtis, todėl pagal savo pobūdį ji turėtų būti dėstoma GTK 3 straipsnyje.

12. GTK projekto 11 straipsnyje, kuriuo keičiama GTK 21 straipsnio 4 dalis, reikėtų rašyti „*Lietuvos Respublikos* statybos įstatyme *nustatytus* ir susisiekimą ministro *tvirtinamus*“.

13. GTK projekto 12 straipsnio 2 dalimi siūlomas GTK 23 straipsnio 9 dalies pakeitimas įrašant žodžius „šis mokestis mažinamas“ yra abejotinas kaip perteklinis, nes galiojančia GTK nuostata suteikta Vyriausybei teisė nustatyti tvarką, kaip *nustatomas* nuomos mokestis už viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomą, turėtų apimti ir Vyriausybės teisę nustatyti mažesnę nuomos mokestį tais atvejais, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros objektai nuomojami trumpam laikotarpiui GTK projekto aiškinamajame rašte nurodomiems visuomeniniams tikslams.

14. Atkreipiame dėmesį, kad GTK projektu keičiamuose GTK 23, 24¹ ir 25 straipsniuose vartojamos skirtingos sąvokos: viešosios infrastruktūros valdytojo funkcijoms, nurodytoms šio Kodekso 24 straipsnio 1 dalyje; šio Kodekso 24 straipsnyje nurodytas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas; viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklos, apimančios šio Kodekso 24 straipsnio 1 dalyje nurodytų funkcijų vykdymą; viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklą; viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklą, nurodytą šio Kodekso 24 straipsnio 1 dalyje. Šiuo atžvilgiu siūlome vartoti kiek įmanoma vienodai formuluojamus išsireiškimus.

15. GTK projekto 13 straipsniu keičiamame GTK 24¹ straipsnyje siūlome tikslinti išsireiškimą „dividendai, susidarę“, taip pat nuostatą „veiklos rezultato likutis *per ateinančius 5 finansinius metus* nuo jo susidarymo Akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka *buvo priskirtas* nepaskirstytam pelnui (nuostoliams), perkeliama į kitus finansinius metus“.

16. Siūlome dar kartą įsivertinti GTK projekto 13 straipsniu keičiamo GTK 24¹ straipsnio 11-13 dalių tarpusavio suderinamumą ir nuoseklumą: 13 dalyje nurodoma, kad „Šio straipsnio 11 ir 12 dalyse nustatytais atvejais viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo į valstybės biudžetą tiesiogiai sumokėta šio straipsnio 11 dalyje nurodytų viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo dividendų suma <...>“, tačiau 11 dalyje visiškai nekalbama apie dividendų sumokėjimą į valstybės biudžetą; 11 dalis numato vieną atvejį, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo dividendai negali būti paskirti ir išmokėti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo akcininkams, o 12 dalyje daroma nuoroda į 11 dalį, tačiau kalbama apie visiškai kitą atvejį, kada dividendai mokami į valstybės biudžetą. Taip pat siūlome įsivertinti, ar gali būti taip, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo akcininkas neatitiks Akcinių bendrovių įstatyme nustatytų sąlygų, kurioms esant jis gali mokėti dividendus, bet pagal 13 dalį viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo į valstybės biudžetą tiesiogiai sumokėta dividendų suma bus apskaitoma kaip viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo akcininko mokamų į valstybės biudžetą dividendų dalis?

17. GTK projekto 14 straipsniu keičiamo GTK 25 straipsnio 4 ir 5 dalyse vartojamas formuluotės „didesnis negu lygus išlaidoms“ reikėtų tikslinti atsižvelgiant į kalbos specialistų patarimus; projekto lyginamojo varianto 7 dalis turi visiškai atitikti projektą; reikėtų suderinti išsireiškimus „užmokesčius sudarančių įmokų tarifų“ ir „užmokesčių įmokų tarifai“; taip pat neaišku, kaip turėtų atrodyti 10 dalyje minimas „efektyvus antkainių taikymas“.

18. Atkreipiame dėmesį, kad GTK yra du straipsniai su vienodu 25¹ straipsnio numeriu („Geležinkelių tinklo veiklos rezultatų gerinimo sistema“ ir „Vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentų nustatymas“). Todėl Teisės aktų registre vien tik iš GTK projekto nebus aišku, kuris iš šių straipsnių pripažįstamas netekusiu galios (siūlytume GTK projekto 15 straipsnyje nurodyti jo pavadinimą).

19. Siūlome dar kartą įsivertinti ir tinkamai bei nuosekliai dėstyti GTK projekto 16 straipsniu keičiamo GTK 25² straipsnio nuostatas. Atrodytų nuosekliau, jei šio straipsnio 1 dalyje būtų numatyti privalomi atvejai, kai turi būti taikomas užmokestis už nepanaudotus pajėgumus. Tuomet 2 dalyje turėtų būti nustatyti atvejai, kai gali taikyti užmokestį ir kitais atvejais. O 3 dalis turėtų būti tikslinama, nes joje pateikiama netinkama sąlyga „Jeigu viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas netaiko užmokesčio už skirtus, tačiau nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus pagal šio straipsnio 1 dalį“ – kriterijai, kas laikytina reguliariu nenaudojamu, turi būti nustatyti visais atvejais, nes už tai užmokestis turi būti privalomai imamas pagal 2 dalį.

20. Siūlome įsivertinti GTK projekto 17 straipsniu siūlomo naujo GTK 25³ straipsnio 2 dalyje nurodytą formuluotę „susisiekimo ministro nustatytais ir visame geležinkelių tinkle taikomais geležinkelių tinklo veiklos rezultatų gerinimo sistemos veikimo principais ir *pagrindiniais elementais*“, nes būtent taip veikiausiai turės vadintis susisiekimo ministro įsakymas.

21. GTK projekto 18 straipsniu keičiamoje GTK 26 straipsnio 4 dalyje reikėtų rašyti „šiam įgyvendinimo reglamente“.

22. GTK projekto 20 straipsniu keičiamą GTK 29 straipsnį siūlytume dėstyti nauja redakcija atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 83 punkto prasmę ir tikslus („Kai keičiamame teisės akte keičiama daugiau kaip pusė jo straipsnių ar punktų, visas teisės aktas dėstomas nauja redakcija. Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma ir keičiant skyrių, skirsnį, straipsnį, jo dalis ar punktus“), nes nors formaliai *keičiama* tik pusė šio straipsnio dalių, bet jis taip pat dar papildomas dviem naujomis dalimis.

Šio straipsnio, taip pat ir GTK 29⁵ straipsnio pakeitimų kontekste siūlome sąvoką „pavėluota paraiška“ ir jos apibrėžtį pateikti GTK 3 straipsnyje, nes jame pateiktos kitos dvi – paraiškos ir paskutinės minutės paraiškos – sąvokos, atitinkamai tikslinant (atsisakant) GTK 29 straipsnio 5¹ dalyje pateiktų sutrumpinimų ir nuorodų.

23. GTK projekto 22 straipsniu keičiamo GTK 29² straipsnio 1 dalyje siūlome atsisakyti žodžių „kurios nėra įtraukiamos į pirminį tarnybinio traukinių tvarkaraščio projektą“, nes jos yra įtraukiamos 2 dalyje nustatyta seka.

24. GTK projekto 23 straipsniu keičiamo GTK 29³ straipsnio 1 dalyje pateikta netiksli nuoroda į Kodekso 29² straipsnio 6 dalį, nes terminas suinteresuotiesiems asmenims pateikti pastabas ir (ar) pasiūlymus dėl pirminio tarnybinio traukinių tvarkaraščio projekto yra nurodytas 7 dalyje.

25. GTK projekto 24 straipsniu keičiamo GTK 29⁵ straipsnio 1 dalies lyginamasis variantas turėtų būti patikslintas neišbraukiant paryškintų žodžių. Taip pat šio straipsnio kontekste atkreipiame dėmesį, kad projekte įvairiose vietose vartojamos skirtingos sąvokos – iki tarnybinio traukinių tvarkaraščio įsigaliojimo / įsigaliojimo dienos, todėl jas reikėtų suvienodinti.

Keičiamo GTK 29⁵ straipsnio 9 dalyje daroma nuoroda į Sprendimo (ES) 2017/2075 6 punkto reikalavimus, tačiau šiuo Deleguotuoju sprendimu keičiamas Direktyvos 2012/34/ES VII priedas ir 6 punktas yra būtent šio priedo, o ne nurodomo Sprendimo (pastaba aktuali ir GTK projekto 28 straipsniu siūlomo naujo GTK 29⁹ straipsnio 4 dalies 1 punktui).

26. GTK projekto 25 straipsniu keičiamame GTK 29⁶ straipsnyje trūksta nuoseklumo, nes 2 ir 3 dalyse nurodomi atvejai, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas priima sprendimą atsisakyti skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus ar skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus pagal paskutinės minutės paraišką, 4 dalyje – kada galima panaikinti skirtus pajėgumus (lyg ir taikant šias nuostatas visoms trimis paraiškų rūšims), o 6 dalyje dėstomos nuostatos ir atvejai, kada viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas priima sprendimą atsisakyti skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus pagal pavėluotas paraiškas. Jei 4 dalis iš tikrųjų taikoma visoms trimis paraiškų rūšims, ji turėtų būti dėstoma po 6 dalyje išdėstytų nuostatų.

Taip pat siūlome įsivertinti, ar GTK 29⁶ straipsnio 4 dalyje tikslinga nurodyti du atskirus skirtų pajėgumų panaikinimo atvejus arba bent jau tikslinti pateiktas formuluotes (7 ir 8 punktai): 7 punkte minimas Kodekso 29⁹ straipsnio 7 dalyje nustatytas atvejis, o 8 punkte daromos nuorodos į Kodekso 29⁹ straipsnio 5 dalyje nurodytą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo pasiūlymą, pateiktą paaiškęjus šio Kodekso 29⁹ straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodytoms aplinkybėms. Šiuo atžvilgiu atkreipiame dėmesį, kad Kodekso 29⁹ straipsnio 7 dalis taip pat daro nuorodą į šio straipsnio 5 dalį, kuri, savo ruožtu, nukreipia į 4 dalies 1–3 punktuose nurodytas aplinkybes. (Taip pat nereikėtų nurodyti Kodekso 29⁹ straipsnio 4 dalies 1–3 punktų, nes šioje dalyje daugiau / kitų punktų ir nėra).

GTK 29⁶ straipsnio 6 dalį reikėtų tikslinti, nes ne visais 4 dalyje nustatytais atvejais pajėgumai galės būti paskelbti laisvais.

27. Siūlome tikslinti GTK projekto 27 straipsniu keičiamo GTK 29⁸ straipsnio 1 dalies formuluootę „<...> kurie turi būti informuoti apie geležinkelių transporto eismą, *sutrikusį* dėl šioje dalyje nurodytų priežasčių, *lėmusių* geležinkelių transporto eismo *sutrikdymą*“.

28. Siūlome įsivertinti, ar GTK projekto 28 straipsniu keičiamo GTK 29⁹ straipsnio 11 dalyje pagrįstai daroma nuoroda į šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, nes 2 dalyje nurodoma, kad „pareiškėjas, kuriam skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai, gali likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms *iki jam skirtų* viešosios geležinkelių infrastruktūros *pajėgumų*“.

panaudojimo dienos viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui raštu pateikti prašymą *panaudoti šiuos viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus* kariniams ar negabaritiniams kroviniams vežti <...>“, tuo tarpu 11 dalyje reglamentuojami atvejai, kai reikia keisti *kitam pareiškėjui skirtus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus* ir šis pareiškėjas nesutinka su šiuo pakeitimu.

29. GTK projekto 32 straipsnio 1 dalyje nurodytas GTK projekto 1-12 ir kt. straipsnių įsigaliojimas (2022 m. sausio 1 d.), ypač atsižvelgiant į juose numatomus įmokų dydžių padidėjimus, draudimo sumų padidėjimus ir kt. nuostatas, turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, kuri mato, kad „teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos. Ši nuostata netaikoma, kai teisinis reguliavimas nustatomas arba keičiamas pagal Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimus, taip pat kai nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas“.

Šio straipsnio 2 dalyje turi būti rašoma „13 straipsnis“.

Taip pat siūlome įsivertinti, ar šio straipsnio 7 dalyje numatytas reikalavimas „ne vėliau kaip iki 2022 m. lapkričio 10 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus“ yra pagrįstas, ypač atsižvelgiant į tai, kad pagal GTK 32 straipsnio 1 dalį „šio įstatymo 1–12, 18, 30 straipsniai ir šio straipsnio 5 dalis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.“, o šiuose straipsniuose yra numatyti atitinkami įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai.

30. Taip pat siūlome GTK projektu pakeisti ir GTK priedą ir jame išdėstyti įgyvendinamus ES teisės aktus laikantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 patvirtinto Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo. Atitinkama pastaba taikoma ir GTK 33 straipsnio 1 daliai.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. +37070663817, el. p. deividas.kriauciunas@lr.lt